

Lázeňská místa (přírodní léčebné lázně) na území bývalého Sovětského svazu

Článek Ekateriny Davydovové „Lázeňské město Jessentuky“ vychází jako první ze zamýšlené série turisticko-poznávacích příspěvků na webových stránkách Vysoké školy hotelové v Praze 8. Autory jsou studenti 1. ročníku magisterského studijního programu. Články vznikají pod vedením Mgr. K. Kulicha z Katedry jazyků VŠH jako projekt kolektivní tvůrčí činnosti v rámci výuky českého jazyka pro cizince.

Lázeňské město Jessentuky

Město Jessentuky¹ je součástí skupiny lázeňských míst sdružených pod názvem Kavkazské minerální vody. Patří sem rovněž lázeňská města Pjatigorsk, Kislovodsk a Železnogorsk. Daná oblast je proslulá po celém Rusku a daleko za jeho hranicemi nejen svými minerálními vodami, ale i krásou zdejší krajiny. Jessentuky představují moderní, neobyčejně krásné a rozvinuté město, které je ideálním místem jak pro fyzickou, tak i pro duševní regeneraci. Nacházejí se v jižní části Stavropolského kraje na úpatí severního Kavkazu, v pásmu příznivém pro vznik minerálních vod.

Historie města začala v roce 1798 v údolí řeky Podkumok. **Minerální prameny v Jessentukách poprvé prozkoumal moskevský lékař F. P. Gaaz v roce 1810 a zjistil, že nalezené vody patří mezi nejlepší v Evropě.** Nicméně podrobná chemická analýza vod nebyla provedena a Gaaz mylně předpokládal, že mají podobné složení jako léčebné vody v Pjatigorsku. V roce 1823 profesor Lékařsko-chirurgické akademie v Petrohradu A. P. Něljubin přijel na místo nalezených minerálních pramenů a popsal vlastnosti těchto síro-alkalických vod. Ale i poté veškerá lázeňská léčba byla založena především na vnějším použití minerálních vod. Účinnost pitné léčby nebyla dosud známa. V polovině 19. století se ruská vláda rozhodla důkladně prozkoumat jessentucké vody. **Zanedlouho se objevila mimořádná účinnost vnitřního použití zdejších**

¹ V souvislosti s publikací článku byl v rámci výuky češtiny řešen jazykový problém morfologického a pravopisného zařazení toponyma „Ессентуки“ v češtině. V ruštině jde o pomnožné tvrdé maskulinum, které se skloňuje (srov. *Nacional'nyj korpus russkogo jazyka*). Po důkladném průzkumu všech pádových tvarů jména *Jessentuki/Jessentuky* a jména moskevského stadionu *Lužniki/Lužniki* v Českém národním korpusu (SYN verze 7) jsme dospěli k oprávněnosti české adaptace maskulina *Jessentuky* podle ekvivalentu *Jeseniky* (podrobněji viz Kulich, Bartošová, 2019).

minerálních vod schopných vyléčit řadu chorob. Pro tyto účely byl vytvořen projekt na výstavbu pitných galerií a také i lázeňského parku (srov. Šumov, Andrejev, 2008).

V současnosti se lze setkat se dvěma nejvýznamnějšími prameny vyvěrajícími v lázeňském místě Jessentuky, zdrojem № 4 a zdrojem № 17. **Jedná se o studené (10–11°C) přírodní sodné a síro-alkalické minerální vody, které se používají k léčbě onemocnění trávicího ústrojí, endokrinního systému a k prevenci exacerbací dalších chronických onemocnění, jakými jsou například cukrovka, obezita, chronická pankreatitida apod.** Hlavním rozdílem mezi zdrojem № 4 a zdrojem № 17 je stupeň mineralizace vody: № 17 má vyšší stupeň mineralizace než № 4 (viz Moj Doktor. Jessentuki 17 i 4, čem otličajutsja, ©2019). V Jesentukách slouží léčebným účelům zhruba 20 pramenů, většinou studených, ale jsou zde i termální zdroje. Některé jsou stáčeny do láhví, např. Jessentuky № 4 je známá také jako stolní voda. Bohatě jsou využívány rovněž peloidy, např. léčivé bahno z unikátního jezera „Tambukan“.

Přitažlivost města Jessentuky je odůvodněna nejenom mimořádnými léčebnými vlastnostmi zdejších minerálních vod, ale také historickou architekturou z období 19. a počátku 20. století, v poslední době i významnými moderními realizacemi. Jednou z nejstarších architektonických památek Jessentuků je dřevěný kostel sv. Mikuláše postavený v roce 1820. **Mezi hlavní zajímavosti města patří „Lázeňský park“.** Je proslulý nejen svými minerálními prameny, ale i svou urbanistickou koncepcí. Stojí zde mnoho pozoruhodných staveb, jež určují lázeňský charakter místa, např. pitné galerie, Nikolajevské koupele (Lázně Nikolaje II.), Nákupní galerie, besídky a pavilony, např. besídka Oreanda ad. Architektonický skvost představuje neoantická budova Bahenních lázní N. A. Semaško z roku 1915 (pův. Alexejevské bahenní lázně), která stylově připomíná díla slovinského architekta Plečnika. Milovníci historie ocení Muzeum V. I. Razumovského umístěné v chirurgově bývalé letní vile anebo Jessentucké historické a vlastivědné muzeum V. P. Špakovského s výstavou věnovanou hrdinství krajanů na bojových liniích a lékařům, kteří zachraňovali život raněných vojáků. Fotografie, které jsou dostupné na řadě webových stránek, vypovídají o překrásné krajině kavkazského podhůří v sousedství Jessentuků. Vzhledem k tomu, že ve městě nejsou žádné podniky, které by mohly znečišťovat vzduch svými odpady, představují Jessentuky z ekologického hlediska poměrně čisté město. A přesto mají své ekologické problémy. Z některých hornin v okolí vychází nežádoucí radiace. Správa města dosud nevyřešila ošetření odpadních vod a problém nelegálních skládek v okolí.

Na Oficiálních webových stránkách města Jessentuky (Oficial'nyj sajt administracii g. Jessentuki i Dumy goroda Jessentuki, ©2019) je množství nejrůznějších spolehlivých informací

o městě. Týkají se historie, kultury, jednotlivých sanatorií, ubytování, stravování, zábavy, ekonomiky, cestovního ruchu apod. Na uvedených internetových stránkách je možné také najít informace o dopravní dostupnosti Jessentuků. Do oblasti Kavkazských minerálních vod se lze dostat leteckou dopravou (do města Miněraľnye Vody), do Jessentuků pak příměstským vlakem „Miněraľnye Vody – Kislovodsk“ se čtyřicetiminutovým intervalem. Existují přímá vlaková spojení „Rostov – Kislovodsk“, „Moskva – Kislovodsk“, „Samara – Kislovodsk“ atd. **V nádražní budově se nachází Turistické centrum Jessentuky, které od roku 2008 pomáhá návštěvníkům s orientací ve městě a poskytuje potřebné informace. Kromě toho, specialisté centra mohou zarezervovat pokoj v jakémkoliv lázeňském domě a objednat transfer od nádraží do místa ubytování hosta absolutně zdarma.** V Jessentukách se nikdo nebude nudit. Nabídka volnočasových aktivit je dostatečně rozmanitá a uspokojí potřeby milovníků jak klidného, tak i aktivního odpočinku. Existuje zde možnost půjčení kol, např. v sanatoriu „Istok“ uvedeném níže. Kromě již zmíněných přírodních a kulturních památek jsou ve městě obchodní centra, divadla, kina a dokonce i noční kluby. V regionu působí Severokavkazská státní filharmonie, které patří mj. i jessentucká Koncertní síň F. I. Šalĵapina. V Lázeňském parku se nachází Divadlo Park, jež slouží jako banketní síň pro velké množství slavnostních akcí. V Jessentukách je množství lázeňských domů poskytujících ubytovací a stravovací služby pro návštěvníky města. Existují sanatoria s dlouholetou historií, např. sanatorium „Metallurg“, ale i zcela moderní domy, jako např. sanatorium „Dolina Narzanov“ a sanatorium „Istočnik“, které bylo otevřeno v roce 2016. Stravování hostů je uskutečňováno zpravidla přímo v ubytovacích zařízeních. Ve městě jsou také restaurace, nabízející pokrmy kavkazské, ruské, italské, asijské a dalších kuchyní.

Jako příklad lázeňského domu, který poskytuje ústavní pobyty, lze uvést sanatorium „Istok“. Historická budova z roku 1903 byla modernizována a rozšířena v letech 2001 a 2010. Svým hostům nabízí jedenáct léčebných programů („Antistres“, „Detoxikace“, „Ženské zdraví“, „Mužské zdraví“ atd.) a také aktivní a klidný odpočinek, plavání v bazénu, SPA procedury a výlety do okolí. Ceny za ubytování v moderních pokojích typů Standard, Standard Superior, Junior Suite, De Luxe a Suite se pohybují v přepočtu na koruny mezi 1400 Kč a 2400 Kč za pokoj a noc. Ceny léčebných programů jsou v rozmezí od 1400 Kč do 3500 Kč za den v závislosti na náročnosti samotného programu. Sanatorium provozuje vlastní restauraci. Vytříbené pokrmy á la Carte uspokojí potřeby nejnáročnějších klientů. Nabídka se skládá z velmi chutných a zdravých dietních jídel. Zlepšují stav kůže, zmírňují alergie a posilují imunitu. Klientelu sanatoria „Istok“ tvoří nejenom starší lidé s chronickými onemocněními, ale i mládež, která chce zlepšit svůj zdravotní stav a trávit více času se svou rodinou (viz Oficiální sajt sanatorija "Istok", ©2019).

Do Jessentuků přijíždějí lázeňští hosté jak z celého Ruska, tak i ze sousedních zemí. Ve výše uvedeném sanatoriu hosté pocházejí ze středních a vyšších sociálních vrstev, ale existují cenově přístupnější alternativy lázeňských pobytů, např. sanatorium „Niva“ s cenami za jednu ubytovací jednotku za den v přepočtu na koruny od 900 Kč do 1600 Kč nebo sanatorium „Viktorija“, jehož ceny jsou v rozmezí 800 Kč až 1500 Kč za jednotku za den. V ceně je v obou případech zahrnuta lázeňská péče. Průměrné ceny večeře pro dvě osoby v městských restauracích se pohybují v přepočtu mezi 300 a 900 Kč.

Lázeňské město Jessentuky se stalo pro mnohé návštěvníky druhým domovem, zároveň ale existují i lidé, kteří doposud neslyšeli o tomto městě na jihu Ruska. Jde o místo, které si získává věrnost stálých návštěvníků díky mimořádnému kulturnímu i přírodnímu bohatství.

Ekaterina Davydova (studentka 1. ročníku magisterského studijního programu VŠH, specializace Management hotelnictví a lázeňství)

Literatura, zdroje a zdroje fotografií

Literatura

[1] KULICH, Karel a Lucie BARTOŠOVÁ. A Variety of Topics from Tourism Field as a Text Database to Enrich Teaching Languages for Specific Purposes. *Czech Hospitality and Tourism Papers*. Praha: Vysoká škola hotelová, 2019, v recenzním řízení

[2] ŠUMOV, Sergej a Aleksandr ANDREEV. *Bol'šoj Soči. Istorija Kavkaza*. Moskva: Algoritm, 2008. ISBN 978-5-9265-0570-9.

Zdroje

[3] *Český národní korpus: Korpus SYN verze 7 z 29. 11. 2018*. Praha: Ústav českého národního korpusu, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Dostupné z <https://www.korpus.cz/>

[4] Moj Doktor. Jessentuki 17 i 4, čem otličajutsja? In: *Mojdoc.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-02-14]. Dostupné z: <https://mojdoc.com/moe-zdorovye/zdorovyj-obraz-zhizni/73-essentuki-4-i-17-raznitsa>

[5] *Nacional'nyj korpus russkogo jazyka: Osnovnoj korpus pis'mennych tekstov*. Moskva: Institut russkogo jazyka imeni V. V. Vinogradova Rossijskoj akademii nauk, Otdel korpusnoj lingvistiki i lingvističeskoj poetiki. Dostupné z <http://www.ruscorpora.ru/>

[6] *Oficial'nyj sajt administracii g. Jessentuki i Dumy goroda Jessentuki* [online]. ©2019 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://adm-essentuki.ru>

[7] *Oficial'nyj sajt sanatorija "Istok"* [online]. ©2019 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <http://www.istok-kmv.ru>

Zdroje fotografií

[8] Aj Gid. Dostoprimečatěl'nosti Jessentukov. In: *Yessentuki.igid.ru* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://yessentuki.igid.ru/dostoprimechatelnosti>

[9] Centr vnutrenněgo turizma i otdyha. Sanatorij «Istočnik». In: *Tour-center-msk.ru* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://tour-center-msk.ru/kavminvody/essentuki-gorod/sanatorij-istochnik/>

[10] Eto Retro. Starye fotografii gorodov. Sanatorij Bugrova. In: *EtoRetro.ru* [online]. ©2002-2014 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://www.etoretro.ru/pic64989.htm>

[11] Jessentuškaja Bal'něogrjazelečebnica. In: *Essbgl.ru* [online]. ©2017 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <http://www.essbgl.ru/news/ekskursii>

[12] Kurortnyj otěl'. Kurortnyj park v Jessentukach. In: *Hotel-kurortnyj.ru* [online]. ©2018 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <http://hotel-kurortnyj.ru/blog/kurortnyj-park-v-essentukah/>

[13] Nacional'nyj turoperator Kazkurort. Jessentuki. In: *Kazkurort.kz* [online]. ©2018 [cit. 2019-02-13]. Dostupné z: <https://kazkurort.kz/regions/essentuki/about/>

[14] Oficial'nyj sajt administracii g. Jessentuki i Dumy goroda Jessentuki. Sanatorij «Dolina Narzanov». In: *Adm-essentuki.ru* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-06]. Dostupné na internetu: http://adm-essentuki.ru/turizm/sanatorii/sanatoriy_dolina_narzanov/

[15] Oficial'nyj sajt administracii g. Jessentuki i Dumy goroda Jessentuki. Sanatorij «Istok». In: *Adm-essentuki.ru* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: http://adm-essentuki.ru/turizm/sanatorii/sanatoriy_istok/

[16] Touristic Centrum Essentuky. Dostoprimečatěl'nosti g. Jessentuki. In: *Essentuki.ru* [online]. ©2008-2017 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://essentuki.ru/essentuki-dostoprimechatelnosti.php>

[17] Turisticum – Putěšestvija po Rossiji. Jessentuki – Kurortnyj park / Dostoprimečatěl'nosti KMB. In: *Turisticum.ru* [online]. ©2019 [cit. 2019-03-8]. Dostupné z: <https://turisticum.ru/2018/essentuki.html>

Fotogalerie (odkaz na webu)